

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 633-2/26-V
Датум: 9. април 2026. године
Крагујевац

ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
СКУПШТИНА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

Примљено

14 APR 2026

Орган	Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
I		633-3		

СКУПШТИНА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА
- за Председника Скупштине града Крагујевца -

У складу са чланом 119. став 2. Пословника Скупштине града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 16/21) достављамо Вам, како бисте уврстили у предложени дневни ред седнице Скупштине града Крагујевца,

- Предлог одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела

Уколико у дневни ред седнице Скупштине града уврстите Предлог одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела, за представника предлагача на седници Скупштине града Крагујевца, Градско веће одредило је г-ђу Ану Јелић, члана Градског већа за културу.

Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 633-2/26-V
Датум: 9. април 2026. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 46. став 1. тачка 1. у вези члана 66. став 5. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/07, 83/14- др. закон, 101/16-др. закон, 47/18 и 111/21 – др. закон), члана 59. став 1. тачка 1. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 1. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24), на седници одржаној 9. априла 2026.године, доноси

З А К Љ У Ч А К

о утврђивању Предлога одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела

I Утврђује се Предлог одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела, и упућује се Скупштини града Крагујевца, на разматрање и доношење.

II За представника предлагача на седници Скупштине града Крагујевца одређује се Ана Јелић, члан Градског већа за културу.

О б р а з л о ж е њ е

Правни основ за доношење Закључка о утврђивању Предлога одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела (у даљем тексту: Закључак), садржан је у члану 46. став 1. тачка 1. у вези члана 66. став 5. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/07, 83/14-др. закон, 101/16-др. закон, 47/18 и 111/21 – др. закон), члану 59. став 1. тачка 1. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члану 2. став 1. тачка 1. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члану 49. став 3. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24), којима је утврђено да је Градско веће предлагач аката које доноси Скупштина града Крагујевца, као и да закључком одлучује о процедуралним питањима и иницира доношење и предлагање одлука и других аката, као и начин решавања појединих питања.

Разлог за доношење овог закључка је процедуралног карактера и основ је за упућивање Предлога одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела, Скупштини града Крагујевца, на разматрање и доношење.

Заменик Градоначелника,

Дејан Ружић, с.р.

Република Србија

Град Крагујевац

Градска управа за друштвене делатности

Број: 317/26-XXV

Дана: 06. април 2026. године

К р а г у ј е в а ц

Г Р А Д С К О   В Е Ћ Е
- Председнику Градског већа –

Градска управа за друштвене делатности, у складу са чланом 52. тачка 1. у вези са чланом 66. став 7. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије" број 129/07, 83/14-други закон, 101/16 – други закон 47/18 и 111/21-други закон), чланом 68. тачка 1. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца" број 8/19) и чланом 11. став 1. алинеја 4. Одлуке о организацији градских управа града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 37/21 - пречишћен текст и 14/23), упућује Градском већу на разматрање и одлучивање:

Нацрт одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела

Нацрт одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела припремљен је у складу са одредбама:

1. члана 146. став 4. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 72/09, 81/09-испр, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25),
2. члана 32. тачка 6. и члана 52. тачка 1. у вези члана 66. став 7. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије" бр.129/07, 83/14 - др.закон, 101/16 – др.закон 47/18 и 111/21-др.закон) и
3. члана 40. став 1. тачка 2. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“ број 8/19).

као и одредбама Правилника о припреми (изради), достављању и контроли нацрта предлога/аката који се упућују Градском већу („Службени лист града Крагујевца“ број 13/25 – пречишћен текст).

Предлажемо да у Дневни ред седнице уврстите Нацрт одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела, а за представника предлагача на седници Скупштине града одређује се Ана Јелић, члан Градског већа за културу.

В.Д. НАЧЕЛНИКА,

Тамара Јовановић, с.р.

Скупштина града Крагујевца, на основу члана 146. став 4. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник Републике Србије", број 72/09, 81/09-испр, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25), члана 32. тачка 6. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/07, 83/14-др. закон, 101/16-др. закон, 47/18 и 111/21- др. закон) и члана 40. тачка 2. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца" број 8/19), на седници одржаној дана _____ 2026. године, доноси

О Д Л У К У

О ИЗГРАДЊИ, ПОСТАВЉАЊУ И ОДРЖАВАЊУ СПОМЕНИКА, СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА И СКУЛПТУРАЛНИХ ДЕЛА

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком уређују се услови, начин и поступак изградње, постављања, одржавања, заштите, као и уклањања, односно премештања споменика, спомен обележја и скулптуралних дела на површинама јавне намене на територији града Крагујевца (у даљем тексту: Град).

Овом одлуком уређује се и начин финансирања активности из става 1. овог члана, као и надзор над спровођењем ове одлуке.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овој одлуци имају следеће значење:

- 1) „споменик” је дело ликовне или примењене уметности (фигура, попрсје, биста, рељеф и др.) које поред уметничке вредности обележава догађај или личност значајну за Град, националну историју и културу или светску баштину;
- 2) „спомен-плоча” је плоча која се поставља на објекат са циљем да обележи његов значај за живот и рад истакнуте личности или догађаја;
- 3) „скулптурално дело” је уметничко дело које се због своје естетске и просторне вредности поставља на површини јавне намене.
- 4) Споменик који се поставља, односно који је постављен на површини јавне намене у смислу одредаба ове одлуке може бити:
  - Јавни споменик утврђен као културно добро и
  - Јавни споменик који није утврђен као културно добро.

Члан 3.

Под површином јавне намене подразумева се простор одређен планским документима за изградњу објеката јавне намене или јавних површина (улице, тргови, паркови и др.).

Члан 4.

Споменик, спомен-обележје, спомен-плоча и скулптурално дело (у даљем тексту: споменик) поставља се на основу одлуке Скупштине града, у складу са овом одлуком и законом. Споменици се не могу изграђивати и постављати ван површина јавне намене.

II. КОМИСИЈА И ПОСТУПАК ПОСТАВЉАЊА СПОМЕНИКА

Члан 5.

Ради спровођења ове одлуке, Градско веће решењем образује Комисију за изградњу, подизање и одржавање споменика (у даљем тексту: Комисија) као стручно радно тело. Комисија има председника и осам чланова.

У Комисију се именују истакнути уметници и стручњаци из области културе и урбанизма (историчари уметности, вајари, архитекте и сл.), главни урбаниста, представник Завода за

заштиту споменика културе Крагујевац, чланови Градског већа надлежни за област културе и инвестиција, као и представници градских управа надлежних за послове културе, урбанизма, инвестиција и јавних набавки.

Члан Градског већа надлежан за област културе по функцији је председник Комисије.

На рад Комисије сходно се примењују одредбе Пословника о раду Градског већа.

Градско веће, на предлог Комисије, доноси Упутство о раду Комисије којим се ближе уређују питања и поступак из надлежности Комисије.

Актом о образовању Комисије ближе се утврђује њен састав, задаци, начин рада, као и обављање стручно-административних послова за потребе Комисије.

Члан 6.

Иницијативу за изградњу и постављање споменика може поднети физичко лице, правно лице, удружење грађана или организација.

Иницијатива се подноси Комисији у писаном облику, мора бити образложена и може садржати предлог локације за постављање споменика и идејно решење.

Члан 7.

Комисија разматра иницијативу из члана 6. ове одлуке.

У поступку разматрања иницијативе, Комисија прибавља мишљење градске управе надлежне за послове урбанизма ради утврђивања оправданости постављања споменика на предложеној локацији или предлагања локације која је у складу са планским документима.

Комисија може прибавити мишљење и других органа или правних субјеката, уколико се подизање споменика планира у зони саобраћајне површине.

Уколико Комисија одлучи да се спроведе конкурс, оглас о конкурс у се објављује у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на територији целе Републике Србије.

Пре расписивања конкурса, Комисија прибавља стручно мишљење или услове установе за заштиту споменика културе, а по потреби и мишљење удружења ликовних уметника – вајарске секције.

Комисија задужује надлежног буџетског корисника да спроведе конкурс и изврши избор идејног решења.

На основу одлуке Комисије, буџетски корисник са изабраним аутором закључује уговор којим се дефинишу међусобни односи у вези са изградњом и подизањем споменика.

На основу закљученог уговора, а по захтеву носиоца реализације (инвеститор у име Града), надлежна градска управа издаје одговарајућа одобрења у складу са законом.

Комисија може одлучити да се спроведе конкурс по позиву са најмање три аутора или непосредном погодбом, уколико је циљ дело одређеног аутора.

Комисија може одлучити о коришћењу постојећег споменика или реплике, уз сагласност аутора.

Комисија, по утврђивању идејног решења, налаже градској управи надлежној за послове културе да припреми нацрт акта и прибави сагласност надлежног министарства.

По прибављању сагласности, нацрт акта се упућује Градском већу ради утврђивања предлога одлуке о којој одлучује Скупштина града.

Члан 8.

Завод за заштиту споменика културе Крагујевац води евиденцију о постављеним споменицима и најмање једном годишње доставља Комисији извештај о стању споменика са предлогом мера за одржавање.

III. УКЛАЊАЊЕ И ПРЕМЕШТАЊЕ СПОМЕНИКА

Члан 9.

Споменик се може уклонити или преместити на другу одговарајућу локацију ако за то постоје оправдани разлози (урбанистички, технички, безбедносни или други разлози од јавног интереса).

Иницијативу за уклањање или премештање споменика може поднети свако физичко или правно лице, органи Града, као и друга заинтересована удружења и организације.

Образложена иницијатива за уклањање или премештање споменика подноси се Комисији.

У поступку разматрања иницијативе, Комисија обавезно прибавља мишљење Завода за заштиту споменика културе Крагујевац.

Уколико Комисија оцени да је иницијатива оправдана, градска управа надлежна за послове културе припрема нацрт акта који упућује Градском већу ради утврђивања предлога за Скупштину града.

Коначну одлуку о уклањању или премештању доноси Скупштина града.

IV. ОДРЖАВАЊЕ СПОМЕНИКА

Члан 10.

Одржавање споменика обухвата:

- 1) комунално одржавање простора око споменика;
- 2) одржавање и заштиту самог споменика.

Споменици који су утврђени за културно добро одржавају се у складу са прописима којима се уређује заштита непокретних културних добара.

Члан 11.

Комунално одржавање простора око споменика подразумева редовно одржавање чистоће, негу зелених или других површина, контролу расвете, поправку прилазних стаза или путева и друге сличне активности.

Комунално одржавање из става 1. овог члана врши надлежно јавно комунално предузеће или други субјект коме је поверено обављање те делатности.

Годишњим програмом одржавања комуналне инфраструктуре на територији Града обухвата се и комунално одржавање простора око јавних споменика.

Члан 12.

Одржавање и заштита самог споменика подразумева редовни преглед споменика најмање једном годишње ради утврђивања оштећења, као и спровођење мера заштите (конзерваторски, рестаураторски радови и др.).

За споменике који су утврђени као културно добро, мере заштите се спроводе према условима које утврђује надлежна установа за заштиту споменика културе.

Комисија, у сарадњи са градском управом надлежном за послове културе, предлаже Градском већу Програм одржавања и мера заштите за споменике који нису утврђени за културна добра.

Послове из става 3. овог члана врши градска управа надлежна за послове културе, путем ангажовања стручног лица или предузетника, уз претходно мишљење надлежног завода за заштиту споменика културе.

Члан 13.

Чување и одржавање надгробних споменика на градским гробљима који су подигнути личностима од значаја за Град, националну или светску историју и културу, као и меморијалне архитектуре или спомен-гробља, врши надлежно јавно комунално предузеће.

Члан 14.

Евиденцију надгробних споменика из члана 13. ове одлуке, са њиховом валоризацијом и предлогом мера техничке заштите, сачињава надлежни завод за заштиту споменика културе.

V. ЗАШТИТА СПОМЕНИКА

Члан 15.

Забрањено је прљање, оштећење или уништавање споменика.

Грађани су дужни да свако оштећење без одлагања пријаве надлежном органу.

Члан 16.

Правно или физичко лице које неовлашћено подигне, премести, уклони, оштети или уништи споменик, дужно је да изврши повраћај у пређашње стање под надзором надлежне установе за заштиту споменика културе, односно да надокнади насталу штету. Уколико лице не изврши повраћај у пређашње стање, те радове ће извршити надлежни орган или носилац одржавања, о трошку лица које је штету проузроковало.

VI. ФИНАНСИРАЊЕ

Члан 17.

Средства за подизање, уклањање, премештање или одржавање споменика обезбеђују се у буџету Града.

Средства се могу обезбедити и из буџета Републике Србије, поклоне, донација, прилога и других извора.

Члан 18.

Правно или физичко лице које обезбеди средства у целости или у износу већем од 50% од вредности подизања споменика, има право на истицање имена или назива на постаменту или на други примерен начин, уз сагласност Комисије.

VII. НАДЗОР

Члан 19.

Надзор над применом ове одлуке врши градска управа надлежна за послове културе.

Инспекцијски надзор врши градска управа надлежна за послове инспекцијског надзора, преко комуналне инспекције.

Комунално-милицијске послове врши градска управа надлежна за послове комуналне милиције.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 20.

Новчаном казном у фиксном износу од 50.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

- 1) подигне, премести или уклони споменик супротно одредбама ове одлуке;
- 2) прља, оштети или уништи споменик.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 10.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 20.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се физичко лице новчаном казном од 5.000 динара.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела ("Службени лист града Крагујевца", број 21/22).

Члан 22.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу града Крагујевца".

Образложење

Правни основ за доношење Одлуке о изградњи, постављању и одржавању споменика, спомен обележја и скулптуралних дела (у даљем тексту: Одлука), садржан је у одредбама члана 146. став 4. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике С“, број 72/09, 81/09-испр., 64/10 одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 др. закон, 9/20, 52/21, 62/23 и 91/25), којим је прописано да Скупштина јединице локалне самоуправе доноси општи акт којим се уређују услови, начин и поступак за изградњу и постављање споменика и спомен обележја на површинама јавне намене. Такође, основ се налази у члану 32. тачка 6. Закона о локалној самоуправи "Службени гласник Републике Србије", број 129/07, 83/14-др. закон, 101/16-др. закон, 47/18 и 111/21-др. закон) и члану 40. тачка 2. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), којима је прописано да Скупштина града, у складу са законом, доноси прописе и друга општа акта из надлежности града.

Разлог за доношење ове одлуке садржан је у потреби свеобухватног и прецизног уређења области постављања и одржавања споменика на територији града Крагујевца. Постојећа регулатива захтевала је унапређење у делу који се односи на јасне процедуре подношења иницијатива, рад стручне Комисије, као и прецизно дефинисање обавеза у погледу текућег и инвестиционог одржавања споменика који нису утврђени за културна добра.

Циљ доношења ове одлуке је очување културно-историјског идентитета Града, естетско уређење површина јавне намене и успостављање јасног механизма заштите и одржавања споменичког наслеђа. Такође, циљ је да се кроз рад стручне Комисије обезбеди висок уметнички и урбанистички стандард при избору нових решења.

Ова одлука конципирана је кроз 22 члана подељена у 9 поглавља (глава), и то:

Главом I (чланови 1–4) дефинише се предмет одлуке, значење основних појмова (споменик, спомен-плоча, скулптурално дело) и прописује се да се постављање може вршити искључиво на површинама јавне намене на основу одлуке Скупштине града.

Главом II (чланови 5–8) уређује се образовање и састав Комисије као стручног радног тела, поступак по коме физичка и правна лица подносе иницијативу, прибављање стручних мишљења, спровођење конкурса и начин доношења коначног акта о постављању.

Главом III (члан 9) прописују се услови под којима се споменик може уклонити или преместити (урбанистички, технички или безбедносни разлози), као и поступак по коме се о томе одлучује.

Главом IV (чланови 10–14) детаљно је уређено питање одржавања. Разграничено је комунално одржавање простора око споменика од мера техничке заштите самог споменика. Посебно је дефинисана надлежност за одржавање надгробних споменика значајних личности на градским гробљима.

Главом V (чланови 15–16) утврђене су мере заштите споменика, забрана скрнављења и обавеза повраћаја у пређашње стање о трошку лица које проузрокује штету.

Главом VI (чланови 17–18) дефинисани су извори финансирања (буџет Града, Републике, донације) и право донатора на истицање имена уколико финансирају више од 50% вредности подизања споменика.

Главом VII (члан 19) одређени су органи надлежни за вршење управног и инспекцијског надзора, као и комунално-милицијске послове.

Главом VIII (члан 20) прописане су казне за прекршаје у фиксним износима за правна лица, одговорна лица, предузетнике и физичка лица у случају поступања супротно одредбама ове одлуке.

Главом IX (чланови 21–22) уређен је престанак важења претходне одлуке и време ступања на снагу новог акта.

За спровођење ове одлуке није потребно обезбедити посебна финансијска средства у буџету града Крагујевца.

СКУПШТИНА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

Број: _____

У Крагујевцу, _____ 2026. године

ПРЕДСЕДНИК,

Ивица Момчиловић